

Lietuvių gimtosios kalbos ir literatūros olimpiada Lietuvos ir užsienio lietuviškų  
mokyklų mokiniams  
9–10 klasės  
Miesto (rajono) etapas  
Atsakymai

### I UŽDUOTIS

A. Baranauskas	Kelionė Petaburkan
A. Kamiu	Maras
J. Biliūnas	Liūdna pasaka
Maironis	Jaunoji Lietuva
S. Nėris	Eglė žalčių karalienė
Šatrijos Ragana	Sename dvare
V. Krėvė	Šarūnas
V. Pietaris	Algimantas
Vaižgantas	Gondingos kraštas
Vydūnas	Probočių šešėliai

### II UŽDUOTIS

1. Tai yra mitologinė sakmė. Šio žanro kūriniai bando paaiškinti empirinės tikrovės reiškinius, siedami juos su transcendentinės tikrovės detalėmis. Šiuo atveju – viesulo priežastis aiškinama velnio veikimu.
2. K. Borutos „Baltaragio malūne“. Velnio vardas Pinčiukas.
3. Nelabasis, šėtonas, raguotasis, etc.

### III UŽUOTIS

1. Sakinyje kartojami žodžių priebalsiai: g (1), p (1), t (1), s (2), k (3).
2. Šie žodžiai gali būti daiktavardžiai ir neasmenuojamosios veiksmažodžio formos (dalyviai).

### IV UŽDUOTIS

lietuviškai	latviškai
kąsti	kost
labai	labi
langas	logs
suolas	sols
šaukiu	saucu

## V UŽDUOTIS

1. Tai Vingienės žodžiai apie būsimą marčią Katrę Žemaitės apsakyme „Marti“.
2. Povilas Višinskis.
3. Realizmo.
4. „Petras Kurmelis“.
5. Gabrielė Petkevičaitė-Bitė, Šatrijos Ragana, Lazdynų Pelėda.
6. *Taigi* yra dalelytė.
7. Šiuo junginiu apibūdinamas labai mėgstantis puoštis, švarintis žmogus. „Cacka pacacka“ yra frazeologizmas.

## VI UŽDUOTIS

Abu žodžiai yra teisingi, tik skiriasi jų reikšmė. *Kompanija* yra ir grupė asmenų, turinčių bendrą interesą; ir taip pat yra bendrovė. *Kampanija* yra tam tikra visuomeninė, politinė ir kt. propagandinė veikla (taip pat karo žygis; tam tikras gamybinių operacijų ciklas, atliekamas pagal planą ir kt.).

## VII UŽDUOTIS

1. a – ištrauka iš Biblijos psalmės, b - Antano Baranausko religinė giesmė. Biblinės psalmės buvo sukurtos senovės žydų poetų (dalis jų priskiriamos karaliui Dovydui) apie IV-II a. pr. Kristų. A. Baranausko giesmės – XIX a. viduryje.
2. Ištraukoje b (A. Baranausko tekste) yra tarminių rytų aukštaičių ypatybių, pavyzdžiui, „paskėlė“ (pasikėlė) etc. Lietuvių religinės kalbos tradicijai būdingi skoliniai („dūšia“, „ratunkas“) taip pat rodo lietuvišką teksto kilmę.
3. Maironis („Išnyksiu kaip dūmas“).
4. Tvano mitas yra minimas Biblijoje (Pradžios knygoje). Tvanas simbolizuoja bausmę, kurią Dievas nusprendė siųsti žmonijai už nuodėmes.

## VIII UŽDUOTIS

1. Sapnuoja M. Martinaičio *Kukučio baladžių* lyrinis subjektas Kukutis.
2. Mitas (legenda) apie Gedimino sapną.
3. Nojus – biblinis Senojo Testamento personažas, kurį su šeima Dievas nusprendė išgelbėti per pasaulinį tvaną. Vėliau Dievas su juo sudarė Sandorą, o Nojaus sūnumis buvo apgyvendinta žemė.
4. V. Šekspyro *Vasarvidžio nakties sapnas*, Kalderono *Gyvenimas-sapnas*.

## IX UŽDUOTIS

M	Ė	0
---	---	---

(paaiškinimas 0 = nulis)

## X UŽDUOTIS

1. Daiktavardžiai padaryti su priesaga *-ikas* iš sakinyje vartojamų veiksmažodžių, kuriais nusakomi veiksmai, kuriuos atlieka veikėjai: *tup-ikas* iš *tup-ėti* (katinas tupi), *kar-ikas* iš *kar-oti*, *karo* (lašiniai).
2. Jungtukai.

## XI UŽDUOTIS

1. Kai labai supykstama, norima žmogų įžeisti.
2. Taip lietuviai vadina piktą moterį.
3. Burnon (ryklėn).
4. Tariamoji nuosaka, laiko nėra, reiškiamas pageidavimas.
5. Priešdėlis yra *in-*, plg. lie. *indėlis*, *intarpas*.

## XII UŽDUOTIS

1. Kristijonas Donelaitis (6 pasakėčios).
2. Ezopas. Ezopinė (Ezopo) kalba. Apibūdinimas dažnai vartojamas sovietmečio literatūros analizėje.
3. „Spalis“ – smulki šiaudų atlieka, susidaranti kuliant linus bei kanapes, dažniau vartota daugiskaitine forma „spaliai“. „Sparas“ – rąstas, stora kartis. Žodis „spalis“ yra tiesiogiai susijęs su spalio mėnesio pavadinimu, nes pavadinimas (anksčiau įprastesnė buvo daugiskaitos forma „spalių mėnuo“) žymėjo laiką, kada buvo kuliami linai.

## XIII UŽDUOTIS

1. Kazys Binkis. „Šimtas pavasarių“.
2. Avangardizmas.
3. „Keturvėjininkai“. Naują ir laisvą, visam pasauliui atvirą meną.
4. „Salem Aleikum“ reiškia islamo kultūroje įprastą iš Korano perimtą pasisveikinimą „Šlovė Alachui“. Šiam avangardistiniam eilėraščiui, parašytam krikščioniškoje kultūroje, toks islamo kultūrinio simbolio naudojimas suteikia liberalumo, akibrokšto, netikėtumo, revoliucingumo įspūdį.

## XIV UŽDUOTIS

1. Sinonimų grupės:
  1. *akimirka*, *akimirksnis*, *mirksnis*;
  2. *amžinybė*, *amžinatvė*;
  3. *laikinas*, *trumpas*;
2. Antonimų grupės
  1. *akimirka*, *akimirksnis*, *mirksnis* – *amžinybė*, *amžinatvė*;
  2. *laikinas*, *trumpas* – *ilgas*;
3. Iš būdvardžio *amžinas* ir priesagų *-ybė*, *-atvė*.

## XV UŽDUOTIS

1. Bendresnis augalo pavadinimas yra *gėlė*, o jo konkrečios dalys yra *žiedas*, *pumpuras*, *žiedlapis*.
2. Pučiasi, plečiasi, tampa didesnis.
3. *Stiebėsis*, *užsidariusi*, *susiglamžiusi* – veikiamoji r., būtasis k. l.; *atpūstos* – neveikiamoji r., būtasis l.
4. Būdvardis (vartojama negimininė būdvardžio forma).
5. [Atsakymai gali būti įvairūs] a) įvardžiutinė forma vartojama, nes ja pabrėžiama būdinga princų ypatybė mažumas; b) princas išskiriamas iš daugumos, tai yra būtent tas mažasis princas, kuris gyvena savo planetoje.